

69ste vergadering

Woensdag 19 april 1989

Aanvang 16.30 uur

Voorzitter: Eversdijk

Tegenwoordig zijn 117 leden, te weten:

Aarts, Alders, Van Amelsvoort, Baas-Jansen, Beckers-de Bruijn, Ter Beek, De Beer, J.H. van den Berg, Biesheuvel, Blaauw, Blauw, De Boer, Boers-Wijnberg, Van der Burg, Van de Camp, Castricum, De Cloe, Dijkstal, Van Dis, Doelman-Pel, Eisma, Engwirda, Van Erp, Eversdijk, Franssen, Frissen, Van Gelder, Gerritse, De Grave, Gualthérie van Weezel, Haas-Berger, Hageman, Van Heemskerck Pillis-Duvekot, Van der Heijden, Hennekam, Herfkens, Hermes, De Hoop Scheffer, Hummel, Huys, Van Iersel, Jabaaij, Janmaat-Abee, Jorritsma-Lebbink, Kamp, Keja, Koetje, De Kok, Kombrink, Korthals, Kosto, Krajenbrink, De Kwaadsteniet, Laning-Boersema, Lankhorst, Lansink, Lauxtermann, Leerling, De Leeuw, Van Leijenhorst, Leijnse, Linschoten, Lonink, Mateman, Melkert, Moor, Moret-de Jong, Mulder-van Dam, Netelenbos, Niessen, Nijland, Van Noord, Nuis, Nypels, Van Otterloo, Paulis, Ploeg, Pronk, Reitsma, Van Rey, Rienks, Roethof, Roosen-van Pelt, Van der Sanden, Schartman, Schutte, Smits, Soutendijk-van Appeldoorn, Spieker, Stemerding, Stoffelen, Swildens-Rozendaal, Tegelaar-Boonacker, E.G. Terpstra, Tommel, Van Traa, Tuinstra, Van der Vaart, Ter Veld, Te Veldhuis, Vermeend, Verspaget, De Visser, Vliegthart, Van der Vlies, Voorhoeve, Vos, Vreugdenhil, Vriens-Auerbach, Wallage, Weisglas, Wiebenga, Wolffensperger, Wolters, Wöltgens, Worrell en Zijlstra,

en de heren Van Dijk, minister van Binnenlandse Zaken, en Korthals Altes, minister van Justitie.

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede, dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Knol, Lilipaly, Buurmeijer, Van Rijn-Vellekoop en Wallage, wegens bezigheden elders.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst, die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan, dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Ik stel alsnog voor, morgen direct na de lunchpauze te stemmen over wetsvoorstel 20708 (Vereenvoudiging van de Wet op de studiefinanciering I).

De heer **Korthals** (VVD): Voorzitter! Zoals u weet, heeft collega Lansink een amendement ingediend, ertoe strekkende dat de basisbeurs met vijftien gulden wordt verlaagd. Bovendien impliceert dat een financieel gat van ten minste f 25 mln., zonder dat daarvoor enige dekking wordt aangegeven. De enige dekking die zou kunnen worden gevonden, zit in de voorstellen nrs. II en III. Hiermee is een relatie gelegd met die wetsvoorstellen. De VVD-fractie vindt dat onder die omstandigheden de wetsvoorstellen integraal moeten worden behandeld. Dit neemt niet weg dat de fractie van de VVD een verder uitstel van de vereenvoudiging van de Wet op de

studiefinanciering zou betreuren. Wij zullen proberen, door politiek beraad een oplossing te vinden. Zo lang dat beraad niet succesvol is afgesloten, zijn wij er niet voor dat morgen wordt gestemd over de Vereenvoudiging van de Wet op de studiefinanciering nr. I.

De heer **Schutte** (GPV): Voorzitter! De heer Korthals zegt dat "politiek beraad" moet plaatsvinden, alvorens verder kan worden gegaan. Wat bedoelt hij daarmee? Ik meen dat wij hier altijd politiek beraad voeren.

De heer **Korthals** (VVD): Dat is juist, mijnheer Schutte. Ik denk echter dat er in de coalitie enige wrijving is over dit amendement. Het beraad zal dan ook plaatsvinden tussen vertegenwoordigers van de VVD- en van de CDA-fractie om te bezien of tot een elegante oplossing kan worden gekomen.

De **voorzitter**: Gehoord de verklaring van de heer Korthals stel ik nader voor, wetsvoorstel 20708 voorlopig van de agenda af te voeren.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de **interpellatie-Stoffelen**, gericht tot de ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken, **over de herverdeling van de politiesterkte**.

Tot het houden van deze interpellatie is verlof verleend in de vergadering van 12 april 1989.

(De vragen zijn opgenomen aan het eind van deze weekeditie.)²

De heer Stoffelen (CDA)

□

De heer **Stoffelen** (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Opnieuw zijn twee ministers elkaar in de haren gevlogen. Korthals Altes van Justitie en Van Dijk van Binnenlandse Zaken liggen met elkaar overhoop over de nieuwe verdeling van de politiemensen over de korpsen, aldus de bepaald beknopte weergave in de Volkskrant van wat zich vorige week maandag had afgespeeld.

Bij het slaan van de eerste paal van het nieuwe hoofdbureau van de gemeentepolitie in Schiedam had de minister van Binnenlandse Zaken ferme en pittige uitspraken gedaan. De huidige sterkteverdeling houdt onvoldoende rekening met de werkdruk van de politie en kan, gelet ook op het regeerakkoord van dit kabinet, dus niet in stand blijven. Een nieuw verdeelsysteem is nu — en dit woord was onderstreept in de tekst van de rede — nodig. De situatie in tal van korpsen is zorgwekkend en laat geen uitstel van de aanpak toe. Het wachten op de steen der wijzen — zo sprak de minister met de woorden die zijn collega van Justitie indertijd gebruikte bij de presentatie van het PKP-rapport — het opnieuw aanzwengelen van de besteldiscussie zou de slechtste dienst zijn die de politie te bewijzen is. Ik zal vanuit dit besef mijn verantwoordelijkheid nemen, aldus sprak minister van Dijk

krijgshaftig. Slechts het "ik val aan, volg mij" ontbrak. Waarop hij doelde werd zo mogelijk nog duidelijker in Den Haag Vandaag. Minister Van Dijk, ondervraagd over zijn uitspraken in Schiedam, had in feite niet zozeer de burgemeester van Schiedam en anderen aldaar zo ferm toegesproken, maar de minister van Justitie. Minister Van Dijk bevestigde feitelijk voor Den Haag Vandaag dat beide politieminsters het hartgrondig oneens zijn. De minister van Justitie heeft kennelijk in de brief aan minister Van Dijk uiteengezet, dat de financiële problemen bij de rijkspolitie zo groot zijn, dat uitstel van de herverdeling van de politiesterkte geboden is. Beide politieminsters verschillen kennelijk niet alleen hevig met elkaar van mening, maar discussiëren nu ook per brief, beantwoord door redevoeringen in het land.

Voorzitter! Dit is in dubbele zin opmerkelijk. Het is allereerst opmerkelijk omdat iedere keer wanneer de Kamer zich uitsprekt voor samenvoeging van de directies politie van beide departementen, de politieminsters in toorn ontsteken. Schandelijk wat de Kamer zegt! Er is immers geen zinniger, hartelijker, eensgezinder samenwerking mogelijk dan tussen beide politieminsters. Het is pais en vree, love and understanding, zo roepen zij ons toe, maar

de werkelijkheid is anders. Wij wisten het al, maar het blijkt opnieuw.

De strijd tussen beide ministers is op nog een andere manier opmerkelijk. Op 15 december 1988 heeft de Kamer een aantal moties aangenomen, waarin duidelijk wordt uitgesproken dat een herverdeling van de politiesterkte noodzakelijk en urgent is. Die herverdeling moet in fasen in drie jaar worden doorgevoerd, waarbij de eerste fase in 1989 in werking treedt. Vooral voor de gemeenten met de grootste problemen dient met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 1989 soelaas te worden geboden. Nu kennelijk uitstel dreigt, dient de Kamer opnieuw duidelijk te maken dat uitstel onaanvaardbaar is.

De harde werkelijkheid omvat meer. Door de beslissingen van dit kabinet en de kamermeerderheid over het politiebudget zullen er in totaal minstens 1400 à 1500 arbeidsplaatsen bij de politie verdwijnen. Al het water van de zee wast dit niet weg. Dat gebeurt in een situatie van hoge criminaliteitscijfers, een ontstellend laag ophelderingspercentage en evidente en begrijpelijke gevoelens van onveiligheid in de samenleving. Dat is een beleid dat onherroepelijk gaat ten koste van de bestrijding van de veel voorkomende criminaliteit, van de preventie en van de hulpverlening. Dat is wat alle gemeentebestuurders ons voorhiel en in voorhouden. Dat is wat de Wetenschappelijke raad voor het regeringsbeleid aantoonde.

Maar in maart 1989 kwamen daar nieuwe alarmerende rapportages bij. De rijkspolitie verkeert in ernstige geldproblemen. De rijkspolitie komt volgend jaar 137 mln. te kort. De rijkspolitie heeft thans 400 à 500 vacatures. Die worden bewust in stand gehouden om zo de achterstand bij het aanschaffen van materieel niet verder te laten oplopen. Een speciale werkgroep van de rijkspolitie rapporteerde onlangs, dat er de komende jaren nog eens 600 banen moeten verdwijnen om het huidige tekort van 60 mln. te kunnen wegwerken. Als er niet snel maatregelen worden genomen, komt het elementaire werk in de zeventien rijkspolitiedistricten onder grote druk te staan. Bij ongewijzigd beleid zal de dienstuitvoering van de rijkspolitie onaanvaardbaar worden aangetast. Aldus generaal Frackers van het korps rijkspolitie.

Ik vat samen. Een herverdeling van

Stoffelen

de politiesterkte is noodzakelijk en urgent. Er moet geen uitstel komen. Zeker moeten en kunnen er mensen van de rijkspolitie overgaan naar de gemeentepolitie, maar de financiële problemen bij de rijkspolitie zijn zo groot, dat maatregelen ter oplossing ervan geboden zijn. Het rapport-De Wijs geeft maatregelen aan en bij vroegere debatten hebben ook wij tal van mogelijkheden aangeduid. De werkelijkheid is dat ondanks die maatregelen toch extra geld voor met name de rijkspolitie noodzakelijk is. Als dat geld er niet komt, zal niet alleen de sterkte-herverdeling nog meer bemoeilijkt worden. Het effect zal bovenal zijn, dat de uitoefening van de politiezorg en de bestrijding van criminaliteit en onveiligheid nog verder aangetast worden. Wie dat niet wil, moet de moed hebben dat uit te spreken en te beseffen dat dan extra geld nodig is. Voor niets gaat alleen de zon op.

□

Minister **Korthals Altes**: Mijnheer de voorzitter! Het lijkt mij goed om, voordat ik inga op de door de heer Stoffelen concreet gestelde vragen, eerst een paar opmerkingen van algemene aard te maken. In het regeerakkoord dat ten grondslag ligt aan de vorming van het thans zittende kabinet is onder andere, vrij weergegeven, bepaald dat zal worden gestreefd naar een betere verdeling van de politie over de korpsen, waarbij in het bijzonder de factor criminaliteit aandacht krijgt. Mede ter uitvoering van dit onderdeel van het regeerakkoord is in aansluiting op onderzoeken die al tijdens de vorige kabinetsperiode waren begonnen, nader onderzoek verricht naar de verdeling van de politiesterkte. De Projectgroep kwantificering politiewerk is met dit onderzoek en het doen van voorstellen op basis van de uitkomsten daarvan belast. Het spreekt vanzelf dat de minister van Justitie zich als eerste ondertekenaar van de Politiewet verantwoordelijk weet voor het functioneren van de gehele Nederlandse politie en dat hij daarom, juist en in het bijzonder voor de mogelijkheden van de politie om de criminaliteit op doeltreffende wijze te bestrijden, bijzonder is geïnteresseerd in de uitkomsten van het onderzoek. Hij voelt zich ook gebonden aan de realisering van daarop gebaseerde voorstellen. Hij

acht zich ook gebonden, daaraan mee te werken.

Om die reden was het dan ook vanzelfsprekend dat de minister van Binnenlandse Zaken en de minister van Justitie gezamenlijk in januari van dit jaar een voorlopig regeringsstandpunt kenbaar maakten over voorstellen van de Projectgroep kwantificering politiewerk. Bij de aanbieding van het voorlopige regeringsstandpunt over het PKP-rapport is door beide ministers van meet af aan gezegd dat zij, alvorens een definitief standpunt te bepalen, ernstig rekening wilden houden met de adviezen die aan een groot aantal instanties zouden worden gevraagd. De desbetreffende adviezen zouden omstreeks 1 april dienen te worden ingezonden. Verder is van de aanvang af duidelijk geweest dat de uitvoering van de voorstellen inzake de herverdeling van de politiesterkte niet los staat van andere maatregelen die ten aanzien van de politie in de lopende kabinetsperiode zijn of worden genomen. Ik noem onder andere de realisering van de plannen, vervat in het regeringsstandpunt betreffende het rapport van de Werkgroep politiebudget. Op dit ogenblik is het overleg tussen mijn ambtgenoot van Binnenlandse Zaken en mij over een definitief regeringsstandpunt inzake de voorstellen betreffende de herverdeling van de politiesterkte, in volle gang. Wij bestuderen daarbij de ingekomen adviezen, waaronder die van de korpsbeheerders, die van de algemeen inspecteur van het korps rijkspolitie, alsmede die van het openbaar ministerie.

Ik kom thans tot de beantwoording van de vragen van de heer Stoffelen. Op de eerste vraag kan ik antwoorden dat, zoals gezegd, het overleg tussen mijn ambtgenoot van Binnenlandse Zaken en mij over de herverdeling van de politiesterkte in volle gang is. Ons definitieve standpunt zal mede aan de hand van de ingekomen adviezen en het voorlopige regeringsstandpunt worden bepaald. In een brief aan mijn ambtgenoot van Binnenlandse Zaken heb ik gewezen op een aantal aspecten die bij het bepalen van het definitieve standpunt een rol spelen. Ik wil daar nog het volgende over zeggen. Het feit dat ik een brief geschreven heb, behoeft als zodanig niet geduid te worden als een verkillig van de verhouding tussen ons beiden. Ik heb de brief namelijk

geschreven op het ogenblik dat de minister van Binnenlandse Zaken voor een zeer korte periode, aansluitend op de paasdagen en tijdens het reces van de Tweede Kamer, met verlof was, in de wetenschap dat ik de week daarop zelf buitenslands zou zijn. Juist om het overleg niet te doen stagneren, heb ik dus op het ogenblik dat ik nog wel in den lande was en de minister van Binnenlandse Zaken nog moest terugkeren, die brief geschreven, teneinde ervoor te zorgen dat ook tijdens mijn afwezigheid — het was toen juist omstreeks 1 april, de datum waarvoor de adviezen ingediend moesten zijn — de gedachtenvorming voortgang kon vinden. Bij de aspecten die ik heb aangeroerd, behoort ook de samenloop van verschillende grote operaties in een en dezelfde periode. Zoals al gezegd, handel ik bij het bepalen van mijn standpunt op grond van mijn verantwoordelijkheid voor de gehele Nederlandse politie, zoals die onder andere in de Politiewet is verankerd. Daarnaast dien ik tevens aan mijn verantwoordelijkheid voor het beheer van het korps rijkspolitie inhoud te geven. Het definitieve standpunt waartoe mijn ambtgenoot en ik ten aanzien van het PKP-rapport zullen komen, zal de Kamer binnen afzienbare tijd worden meegedeeld. Ik kan op dit moment, nu het overleg over de ingekomen adviezen en de gevolgen van andere randvoorwaarden, zoals de afspraak met de vakorganisaties dat niet van gedwongen overplaatsingen tussen de korpsen sprake zal zijn, nog gaande is er niet op voortlopen. Het antwoord op de tweede vraag zal de minister van Binnenlandse Zaken geven.

□

Minister **Van Dijk**: Voorzitter! De tweede vraag luidt als volgt: is de minister van Binnenlandse Zaken van mening dat het vraagstuk over de sterkteverdeling nu moet en zal worden opgelost. Voorzitter! Het antwoord daarop is dat de invoering van een nieuw stelsel ter verdeling van de sterkte, zeker ook gezien de besluitvorming daaromtrent in het recente verleden, de gezamenlijke verantwoordelijkheid is van beide politieminsters. De minister van Justitie heeft dat ook zojuist bevestigd. De minister van Binnenlandse Zaken is evenals de minister van Justitie van oordeel dat hij,

Van Dijk

gezien het regeerakkoord en ook de gedane toezeggingen, gehouden is, een begin te maken met een nieuwe sterkteverdeling ter oplossing van de onder andere ook in het rapport "De politie beter verdeeld" gesignaleerde problemen. Dat betekent dan ook dat de uitlating van de geachte interpellant over scherpe en pittige uitspraken in Schiedam gedaan over de noodzaak en de urgentie van de sterkteverdeling niet een boodschap is door de minister van Binnenlandse Zaken gericht aan zijn collega van Justitie, maar aan het politieveld. Die boodschap strekte ertoe om het daarover bekendgemaakte voorlopige regeringsstandpunt te bevestigen.

Minister Korthals Altes: Voorzitter! Ik beantwoord de derde en vierde vraag van de heer Stoffelen, die specifiek tot mij waren gericht. De heer Stoffelen vraagt in de derde vraag of ik wil aangeven welke financiële problemen voor de rijkspolitie een herverdeling van de politiesterkte thans onmogelijk dan wel buitengewoon moeilijk uitvoerbaar zou maken. In de vierde vraag, die al eerder zou zijn gesteld en niet beantwoord zou zijn, vraagt hij mij of ik voorstellen tot verhoging van de begroting voor de rijkspolitie zou willen doen.

Voorzitter! Het antwoord op beide vragen gezamenlijk luidt als volgt. In het rapport van de Werkgroep politiebudget is een aantal factoren genoemd die de financiering van de politie onder hoge druk plaatste. Sinds de verschijning van het rapport is het beeld in een aantal opzichten nog slechter geworden. In dit verband zij erop gewezen dat de Werkgroep politiebudget er nog van uitging dat voor de inconvenienrenregeling een bedrag van 270 mln. toereikend zou zijn, terwijl de regeling die uiteindelijk tot stand is gekomen een bedrag van ongeveer 320 mln. zal vergen. Ik wijs, bij wijze van voorbeeld, verder op het feit dat het bedrag benodigd voor de betaling van de beveiligingsorganisatie die fouilleringswerkzaamheden op Schiphol verricht inmiddels al wel van de begroting van Justitie is verdwenen, terwijl het wetsontwerp dat deze kosten voor rekening van de luchthaven doet komen nog niet tot stand gekomen is.

In welke mate deze factoren van

invloed zijn op het definitieve regeringsstandpunt op het rapport van de projectgroep PKP is nu juist thans voorwerp van overleg tussen mijn ambtgenoot van Binnenlandse Zaken en mij. Ik zie geen mogelijkheid om tussentijds een voorstel te doen tot verhoging van de begroting voor de rijkspolitie. Zoals deze Kamer weet, is het overleg over de begroting voor 1990 in volle gang en ik herhaal wat ik vanochtend in een mondeling overleg heb gezegd: mededelingen omtrent die begroting plegen gedaan te worden op de derde dinsdag van september.

Minister Van Dijk: In de vijfde vraag wordt mij gevraagd welke problemen ik op het oog had toen ik sprak over problemen bij de gemeenten met gemeentepolitie. Uit het rapport "De politie beter verdeeld" blijkt onder andere dat sommige gemeenten met gemeentepolitie in verhouding tot de taak die de politie daar heeft, meer politiecapaciteit nodig hebben dan de financiële middelen nu toelaten. De nieuwe sterkteverdeling is dringend noodzakelijk om de grootste problemen op te lossen in die korpsen. Voor een aantal korpsen is dit bovendien slechts een gedeeltelijke oplossing, aangezien de toename van de korpssterkte beperkt blijft tot maximaal 30%, terwijl voor die korpsen een toename van meer dan 30% als noodzakelijk beschouwd moet worden. Ik verwijs de geachte interpellant naar de cijfers die hem bekend zijn.

In het huidige beleid met betrekking tot de politie hebben, behalve de PKP-operatie ook de uitvoering van de WPB-maatregelen, de verdergaande ontwikkeling van de automatisering en de uitvoering van het akkoord met de bonden de aandacht. Over de verwerking van deze zaken hebben mijn ambtgenoot en ik overleg. De gelijktijdige uitvoering hiervan betekent dat er werkelijk gewoekerd dient te worden met de budgettaire middelen.

Minister Korthals Altes: Mijnheer de voorzitter! De twee laatste vragen slaan op de vraag of wij ons er voldoende van bewust zijn dat er een definitief regeringsstandpunt moet worden ingenomen en dat dit ook op tijd moet gebeuren. Er is geen

aanleiding, aan te nemen dat het regeringsstandpunt niet tijdig aan de Tweede Kamer zal kunnen worden aangeboden.

De beraadslaging wordt geopend.

De heer Stoffelen (PvdA): Allereerst bedank ik de bewindslieden voor hun slechts ten dele geslaagde poging, de vragen te beantwoorden en bovenal voor het uit de weg ruimen van een hinderlijk misverstand. Dit had postgevat bij alle journalisten, kranten, Den Haag Vandaag en iedereen die gemeld heeft dat er ernstige financiële problemen waren bij de rijkspolitie. Wat was nu voor ons bovenal de aanleiding voor deze interpellatie, behalve enige voor de hand liggende vragen over de onderlinge discussie tussen bewindslieden die slechts te maken had met het verloop van vakanties? Zo zie je overigens toch maar weer hoe snel misverstanden in de wereld komen. De tekst van de rede van de minister van Binnenlandse Zaken wekt de indruk dat wij te maken hebben met een zeer strijdvaardige minister. Toen hij zei: "Ik zal mijn verantwoordelijkheid nemen", was het slechts bescheidenheid die hem daartoe bracht. Hij bedoelde namelijk: "Wij, het kabinet, zullen onze verantwoordelijkheid nemen" en "Wij, het kabinet, vinden uitstel volstrekt onverantwoord". Die onenigheid was een akelig misverstand, dus het is fijn dat het nu uit de weg geruimd is.

Minister Korthals Altes: Hij wist misschien niet dat ik al terug was?

De heer Stoffelen (PvdA): Zou het dat wezen?

Toen minister Van Dijk door journalisten van Den Haag Vandaag werd geïnterviewd, had hij nog hetzelfde probleem. Men vroeg hem of er nog zo veel problemen bestaan dat er op dit moment geen sprake van herverdeling kan zijn en hij deed toen niet wat hij nu doet, namelijk uitleggen dat er een afschuwelijk misverstand was ontstaan. Hij ging er echter uitvoerig op in en gaf aan dat de problemen op dit moment niet erg eenvoudig liggen. Dat geldt zowel voor de rijks- als de gemeentepolitie. Toen minister Van Dijk werd voorgehouden dat minister Korthals Altes in dit verband had gezegd dat hij het wel vooruit wilde schuiven, gaf hij

aan dat er de volgende weken dan nog eens over gepraat moest worden. Inmiddels is dat gebeurd.

Voor alle zekerheid wil ik de minister van Justitie toch nog een vraag stellen. Moet uit de beantwoording begrepen worden dat het kabinet van mening is dat de herverdeling noodzakelijk en urgent is, dat deze nu moet worden doorgevoerd, dat de eerste fase in 1989 moet ingaan en dat zij binnen drie jaar moet zijn afgerond? Is dat het standpunt van het kabinet? Zijn dus alle verhalen en geruchten over uitstellen uit de lucht gegrepen?

Voor alle zekerheid stel ik ook een vraag aan de minister van Binnenlandse Zaken. Uit het interview met Den Haag Vandaag zou men de indruk kunnen krijgen dat de komende weken nog nader overleg gaande is over een eventueel uitstel. Uit de beantwoording begrijp ik dat het overleg niet alleen gaat over de sterkte-herverdeling, maar over "de samenhang met alle operaties", zoals de minister van Justitie zei.

In normaal Nederlands: tijdens de laatste uitgebreide commissievergadering is kamerbreed gezegd dat de sterkte-herverdeling hoe dan ook moet doorgaan en onmiddellijk in moet gaan, met name in de gemeenten waar de grootste knelpunten zijn, met terugwerkende kracht tot 1 januari. Wij hebben dat bewust niet afhankelijk gesteld van allerlei ontbindende voorwaarden in verband met samenhang met andere operaties. Is dat nu wel het geval? Wat is de betekenis van deze omschrijving? "In het definitieve standpunt zal in ieder geval duidelijk gemaakt worden dat een begin gemaakt wordt met de sterkte-herverdeling." Het zou vanzelfsprekend zijn als dit betekende dat wij beginnen en het binnen drie jaar afronden. Zit daar toch iets anders onder of achter? Wij willen dus geen uitstel.

De kernvraag is of het wel of niet zo is dat wij buitengewoon serieus moeten nemen dat de rijkspolitie zelf, van de generaal tot de groepscommandant, tot de opper, en omgekeerd, meent dat er zodanige financiële problemen zijn, dat bij ongewijzigd beleid de dienstuitvoering van de politie geheel vastloopt. De basispolitiezorg in zeventien districten wordt daardoor ernstig aangetast, met gevolgen voor het 's nachts surveilleren, de politieverwerking en andere aspecten van de basispolitiezorg. Is dat uit de lucht

gegrepen? Is het een onzinverhaal als men zegt dat er zodanig grote financiële problemen zijn, dat wij er niet uitkomen zonder extra geld?

Wat dat betreft is het een genoeg om te weten dat collega Dijkstal, met de hem kenmerkende oprechtheid, enkele vragen heeft beantwoord. Hem werden de volgende vragen gesteld. Is het niet zo dat er grote financiële problemen zijn, die tot een oplossing gebracht kunnen worden als er een paar jaar zo'n 43 mln. naar de rijkspolitie gaat? Is de VVD in principe bereid, dat geld per jaar toe te kennen? Hij antwoordde: "Wij moeten ons realiseren dat de grootste problemen zitten in de middelgrote steden. Daar moet een oplossing voor komen. Die rekening moet door het kabinet betaald worden. Als het nodig zou zijn er extra geld voor uit te trekken, dan zeg ik op dit moment geen nee." Deze tekst in gedachten nemend, dien ik de navolgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging;

overwegende, dat:

- in op 15 december 1988 aangenomen moties de Kamer heeft uitgesproken dat herverdeling van de sterkte van de politie noodzakelijk en urgent is en deze herverdeling gefaseerd ingevoerd dient te worden, waarbij de eerste fase in 1989 wordt ingevoerd;

- in maart 1989 uit rapportage van de zijde van de rijkspolitie gebleken is dat de rijkspolitie met grote financiële problemen heeft te kampen en dat bij ongewijzigd beleid de dienstuitvoering van het korps onaanvaardbaar zal worden aangetast;

- een oplossing van de financiële problemen van de politie geboden is;

- uitstel van de herverdeling van de politiesterkte onaanvaardbaar is;

nodigt de regering uit:

- maatregelen te nemen voor de oplossing van de financiële problemen van met name de rijkspolitie en voor zover nodig de begroting van de politie te verhogen;

- het definitieve standpunt over de herverdeling van de politiesterkte binnen enkele weken aan de Kamer mee te delen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Stoffelen en Wolffensperger. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 1 (21103).

De heer **Wolffensperger** (D66): Mijnheer de voorzitter! Beide bewindslieden zijn in overleg en dat overleg is in volle gang; zij gaan daarbij uit van hun gezamenlijke verantwoordelijkheid. Het doet mij oprecht deugd om dit te horen. Ik hou van harmonieuze relaties, ook binnen het kabinet.

Toch zou ik enkele gedachten van mijn fractie voor dit overleg willen meegeven. In een eerder gehouden debat heeft mijn fractie de uitkomsten van het PKP-rapport in beginsel onderschreven. Inmiddels heeft ons een voorlopig regeringsstandpunt daarover bereikt en nog voor dat hier ter discussie wordt gesteld, luiden de rijkspolitie en de desbetreffende minister al de noodklok. De daarbij gehanteerde stelling luidt: de gevolgen van de PKP-operatie, ook in de beperkte vorm waarbij krimp en groei enigszins aan banden worden gelegd, zijn voor de rijkspolitie niet op te brengen want bovenop de 600 plaatsen voor de herverdeling komen de 600 plaatsen, die zouden moeten worden ingeleverd voor automatisering en technologische vernieuwing. Bovendien is er nog het bestaande structurele tekort.

Voorzitter! Er zijn inderdaad grote problemen bij de rijkspolitie. Toch menen wij dat het niet aangaat om nu alleen de PKP-problemen van de rijkspolitie naar voren te brengen. Het probleem waarover wij nu spreken, is niet het probleem van de rijkspolitie alléén maar het probleem van de gehele politie. Ook de gemeentepolitie zal moeten inleveren. Voor zover wij dat kunnen becijferen, zal de gemeentepolitie, buiten de korting op grond van de conclusies van de Werkgroep politiebudget en buiten de PKP-verschuiving, ongeveer 1200 man moeten inleveren. Daar hoor je minder over omdat dit zich meer op het lokale niveau afspeelt. Het gaat voorts niet om een probleem van

De heer Wolffensperger (D66)

herverdeling; het gaat om het probleem van de te geringe omvang van het totale politiebudget. Ik denk daarbij aan de 1800 politiemensen die verdwijnen door inkrimping van de sterkte ten behoeve van automatisering en technologische voorzieningen, bovenop de 1200 mensen die al verdwenen zijn door de WPB- en efficiencykorting, sinds dit kabinet en deze ministers zijn aangetreden.

Wij vinden dan ook, met alle respect, dat een minister van Justitie die dit als beleidsmaker heeft verdedigd en uitgevoerd, nu niet plotseling moet switchen naar de rol van korpsbeheerder en zich niet moet opstellen als een burgemeester van een kleine gemeente die zich verzet tegen de herverdeling. Hier loopt de minister immers keihard aan tegen de consequenties van zijn eigen beleid.

Nogmaals, de problemen van de rijkspolitie zijn reëel. Ik erken dat, maar zij mogen er niet toe leiden dat ook de wat gemitigeerde PKP-voorstellen in het raam van het kabinetsstandpunt worden geblokkeerd. Die herverdeling dient onzes inziens door te gaan en de problemen die daarbij optreden, hoe reëel ook, zijn niet de problemen van de rijkspolitie alléén maar van de gehele politie. Het zijn ook niet problemen die door de herverdeling worden veroorzaakt; ze worden veroorzaakt door een ontoereikend politiebudget.

□

De heer **Leerling** (RPF): Mijnheer de voorzitter! De politie staat niet alleen van buitenaf onder druk door de nog altijd zeer omvangrijke criminaliteit maar wordt ook van binnenuit bedreigt. De reorganisatierapporten volgen elkaar in sneltreinvaart op en strijden om voorrang. Wij kennen ze allemaal. Vrij recent is het rapport "Mobiël ombuigen" verschenen, waarbij het gaat om een andere opzet voor het voertuigenbeheer. Mijn fractie heeft — het is bekend — bij de al hierover gevoerde besprekingen kritische kanttekeningen geplaatst. Ook met betrekking tot het voorlopige regeringsstandpunt over het PKP-rapport hebben wij vragen gesteld.

Het is allerwege duidelijk dat de organisatie van de politie verbetering behoeft en dat er ook meer financiële middelen moeten komen om Nederland het politieapparaat te geven waar het recht op heeft, al was het maar om een beter functioneren te bereiken. Daarvoor is overigens niet alleen geld nodig maar moeten ook voor de komende jaren heldere beleidslijnen worden gezet. Ondanks de vele rapporten ontbreken die lijnen thans nog, hetgeen de rust en de motivatie in de politiegelederen niet ten goede komt. Evenmin is de relatie tussen publiek en politie hiermee gediend. Op korte termijn

dient helder te worden wat de politieorganisatie in de komende vijf jaar te wachten staat. Van jaar tot jaar blijven doormodderen met begrotingsoverschrijdingen, terwijl de basispolitiezorg, de criminaliteitsbestrijding en de preventie daaronder lijden, kan echt niet meer. Daarom zijn wij in gespannen afwachting van het definitieve regeringsstandpunt.

Mijnheer de voorzitter! Ik wil bij deze gelegenheid nog enkele opmerking maken, nadat ik eerst heb gezegd dat de interpellatie van de heer Stoffelen is toe te schrijven aan uitspraken van de minister van Binnenlandse Zaken, die hier en daar de nodige opschudding hebben verwekt, ook bij de mensen die bij de politie werkzaam zijn. Zouden beide politieminsters al het mogelijke willen doen om over deze zo gevoelige materie waar het kan met één mond en één pen respectievelijk te spreken en te schrijven?

De opmerkingen die ik nu ga maken kunnen wellicht betrokken worden bij het overleg dat nu gaande is. Ik ben blij te horen, dat beide ministers een goed overleg willen. In het WPB-rapport wordt onderscheid gemaakt tussen de taakstellende en probleemoplossende financiële tekorten. Die tekorten wegwerken zou al een zeer grote inspanning vergen. Verder dienen zich nieuwe tekorten aan bij de inconvenientenregeling en de lonen, dit laatste vanwege de beginnende vergrijzingsproblematiek. Het lijkt erop dat zonder budgetverhoging de politieorganisatie onder nog grotere druk wordt gezet, door onvervuld blijvende vacatures en voortgaand gebrek aan goed materieel. Dit betreft vooral de landgroepen bij de rijkspolitie. Die landgroepen zijn nu al vaak onderbezet. De service aan de burger verschaalt. Ik wijs er alleen al op dat antwoordapparaten steeds meer de plaats innemen van manschappen. De tijd die nodig is om van een goed bezet bureau naar een plaats waar assistentie nodig is te komen wordt steeds langer. Dat maakt het er allemaal niet beter op. Ik vrees dat de effectuering van het PKP-rapport deze effecten zal versterken.

Dit brengt mij tot de volgende vragen. Hoe staat het met de advisering inzake het voorlopige regeringsstandpunt? Waren de adviezen die ingewonnen werden en die men ook mocht inwachten per 1 april binnen? Her en der groeit twijfel over de mogelijkheid WPB- en

PKP-maatregelen tegelijkertijd uit te voeren, vanwege de financiële effecten. Mijn fractie stelt het op prijs indien in het definitieve regeringsstandpunt inzake PKP daarover duidelijkheid wordt geboden. Mag ik daarop rekenen?

De fractie van de RPF hecht aan een spoedig begin van de PKP-operatie. Van regeringswege zal daarom, zoals ik al zei, met één mond moeten worden gesproken, zeker nu er een incident is geweest. De werkdruk is op dit moment te ongelijk verdeeld over de korpsen. Een betere doorwerking van de criminaliteitsfactor kan daarin verbetering brengen. Het voorlopige regeringsstandpunt biedt een voorlopige handreiking op dit punt. Er leven bij mijn fractie echter wel wensen.

Zo ben ik van mening dat de nu gekozen minimumsterkte van 36,2 hoofden ondanks de verhoging ten opzichte van het rapport van de stuurgroep te laag is. Ik wijs in dit verband op een brief van de gemeente Zevenaar. Ik neem ook Alphen aan de Rijn als voorbeeld. In tegenstelling tot gemeenten van dezelfde omvang als Kerkrade, Capelle aan den IJssel, Gouda, Almelo en Spijkenisse, moet Alphen aan de Rijn personeel inleveren. Een dergelijke afwijking zou ten minste nader gemotiveerd dienen te worden. Is het kabinet bereid op deze punten tot bijstelling van het aanvankelijke regeringsstandpunt te komen of zijn alle noodkreten die mij op dit moment bereiken absoluut voorbarig?

Ik kom even terug op de financiële situatie. Een persbericht van begin maart 1989 van de politievakorganisaties geeft aan, dat zij ernstige twijfels hebben over de effectiviteit van het financiële beheer. Met name stoten zij zich aan de wijze waarop landelijke diensten van materieel worden voorzien, terwijl de landgroepen het moeten doen met overjarige voertuigen. Is dat een kwestie van bewuste keuzen of zijn er belemmeringen van begrotingstechnische aard?

□

De heer **Dijkstal** (VVD): Voorzitter! Wij kennen de heer Stoffelen als niet alleen een aimabel man, maar ook een verstandig man. Dat bleek maar weer eens, want de heer Stoffelen heeft naar het oordeel van de VVD-fractie de goede vragen gesteld.

Toch waren wij een klein beetje verbaasd, maar meer over de timing. Ook hij wist dat de inspraak tot 1 april zou plaatsvinden. Ik vind dat hij eraan is voorbijgegaan dat ook een kabinet enige tijd gegund mag zijn om uit een op zichzelf toch niet eenvoudig vraagstuk te komen. In die zin was hij wat aan de vroege kant. Daarmee brengt hij mij door zijn motie ook in moeilijkheden. Wellicht staat de fractie van de VVD sympathiek tegenover die motie, maar is het nu wel correct tegenover een kabinet, twee weken na de inspraak al uitspraken te doen? Zou je het niet de gelegenheid moeten geven, even na te denken en een standpunt te bepalen?

In het verlengde daarvan ben ik ook een beetje verbaasd over de uitlatingen van de minister van Binnenlandse Zaken op 10 april. Toen ik daar kennis van nam dacht ik: heeft die man nu al die reacties al gelezen? Wij hadden hier al een grote stapel. Wij vroegen ons af of hij alle argumenten die daarin staan al heeft gewogen, zodat hij tot zo'n ferme uitspraak kan komen. Neemt het kabinet de inspraak nog wel serieus, zo vroegen wij ons af.

De heer **Stoffelen** (PvdA): Voorzitter! Het eerste wat ons duidelijk werd na die toch wel pittige rede van de minister van Binnenlandse Zaken kwam in Den Haag Vandaag naar voren toen het lid Dijkstal uitvoerig op die discussie inging en uitspraken deed en terecht stelde: als het nodig is, moet er geld bij! Mijn motie geeft dus niet veel anders weer dan hetgeen de heer Dijkstal zo helder op die maandag in Den Haag Vandaag, dus voordat ik de interpellatie had aangevraagd, heeft gezegd!

De heer **Dijkstal** (VVD): Mag ik daar straks op antwoorden, want ik had al het voornemen om enkele suggesties die ik in het laatste jaar op dit terrein naar voren heb gebracht nog te herhalen als een handreiking aan het kabinet?

Ook ik vroeg mij even af of het ministerie van Binnenlandse Zaken twijfelde aan de bereidheid van het ministerie van Justitie om, gelet op die problemen, door te gaan met die herverdeling. De bewindslieden hebben daar zoëven duidelijk op geantwoord en natuurlijk accepteer ik dat. Mij rest dan alleen te zeggen dat ik de uitlatingen niet gelukkig blijf vinden, want ik vind het niet zo netjes

ten opzichte van de mensen die gereageerd hebben om tien dagen na afloop van de inspraaktermijn te zeggen dat de operatie door moet gaan, terwijl de reacties eigenlijk allemaal op hetzelfde neerkwamen; grote zorg bij alle korpsen en gemeenten over de uitvoering van hun werk.

Het belangrijkste aspect is natuurlijk de cumulatie van problemen, zoals die zich wellicht aandient. Ik noem de WPB-operatie. Daarvoor hadden wij nog de efficiencykorting in het kader van de afslanking, de inconvenientenregeling levert bepaalde problemen op, de 57-jarigen-maatregel leidt bij bepaalde korpsen tot problemen en dan hebben wij nog de PKP-operatie. Uit de een of andere brief heb ik begrepen dat dit bij de rijkspolitie oploopt tot een kwantificering van 2143 man. Laten wij er geen misverstand over bestaan; ook bij de gemeentepolitie zal dat problemen opleveren, zij het dat die door de constructie voor de minister van Binnenlandse Zaken niet altijd even zichtbaar zijn. Die worden binnen een korps verwerkt en — de minister van Binnenlandse Zaken moet dat weten — een aantal gemeenten pompen er eigen geld bij om de zaak een beetje overeind te houden. Ik vrees dat de cumulatie van de problemen voor alle korpsen zorgelijk kan worden genoemd en het is dan ook de vraag of wij de grenzen naderen waarbij nog gesproken kan worden van een acceptabele politiezorg in dit land. Ik kan deze vraag nog niet definitief beantwoorden, daarvoor wachten wij natuurlijk het standpunt van het kabinet af.

In dit verband wil ik net als de minister even verwijzen naar hetgeen er vanmorgen in het mondeling overleg over Schengen is gezegd. Al eerder heeft de minister van Justitie gezegd dat als de binnengrenzen wegvallen er compenserende maatregelen in het binnenland zullen moeten worden genomen. Dat staat ook in de stukken. Er is nadrukkelijk gezegd dat dit ook geldt voor de politie. Als wij spreken over al deze problemen lijkt het mij verstandig om daarbij ook te betrekken de aard van die compenserende maatregelen uitgedrukt in geld of in mankracht. Als de minister van Justitie zegt "dat zien wij wel bij de volgende begroting, op prinsjesdag", dan heeft hij wel gelijk, maar ik wijs erop dat zowel de WPB- als de PKP-operatie ook

over een reeks van jaren zullen uitwerken. Ik zou het kabinet dringend willen verzoeken om het vraagstuk dat vanmorgen besproken is er wel bij te betrekken, want anders dreigt het een jojo-beleid te worden en daar kan dit kabinet natuurlijk nooit een voorstander van zijn.

Laat ik duidelijk zijn, ook de VVD-fractie vindt, al was het alleen maar omdat het ook onze wens in het regeerakkoord was, dat de herverdelingsoperatie in relatie tot de criminaliteit moet doorgaan, want de middelgrote steden hebben veel te grote problemen op dit punt. Maar ik zeg erbij dat dit vergezeld moet gaan van een goede oplossing voor de problemen die zich aandienen. Het lijkt mij op zichzelf al nuttig als het kabinet uitgangspunten en doelstellingen van de WPB-operatie en de PKP-operatie nog eens op een rijtje zet en nagaat wat de wederzijdse effecten zijn. Onze fractie heeft in het verleden een aantal suggesties gedaan. Bekijk eens hoe de PKP uitpakt als je de zaak zoveel mogelijk per regio doet, dus maak de verschuivingen in de samenwerkingsregio's zichtbaar. Wij hebben ook gesproken over het opheffen van de allerkleinste korpsen van de gemeentepolitie, wat voor de hand zou liggen. Verder heb ik gewezen op de mogelijkheid om de Koninklijke marechaussee bepaalde dingen te laten doen. Er is ook een nog steeds niet uitgevoerde motie over de relatie tussen de bijzondere opsporingsdiensten en de reguliere politie. Wellicht zijn er op dit vlak verschuivingen mogelijk. En ook sluit ik niet uit — hiermee geef ik meteen een antwoord aan de heer Stoffelen — dat er in de komende jaren wellicht tijdelijk extra geld nodig zal zijn voor de PKP- en de WPB-operatie, ook als je aan een soort ingroei-model denkt. Welnu, wij zullen het wel zien, het kabinet is nu eerst aan zet.

Dan alleen nog een vraag in de marge van dit debat. Zou ik mogen weten, hoe het staat met de uitvoering van de motie-Van der Heijden/Dijkstal, stuk nr. 17, 20800-VI, waarin gevraagd werd om een begin te maken met het wegnemen van knelpunten voor gemeenten die de grootste problemen hebben? Dat was voor 2 februari; ik heb nog niet van de betrokken gemeenten vernomen dat er al iets gedaan zou zijn, maar ik heb van het kabinet nog niet

vernomen dat de motie niet zou worden uitgevoerd.

Ten slotte merk ik op dat wij er vertrouwen in hebben dat het kabinet tijdig een oplossing zal bieden waarbij de kabinetsprioriteit voor criminaliteitsbestrijding in het politiebeleid tot uiting komt.

□

De heer **Van Dis** (SGP): Mijnheer de voorzitter! In het kader van deze interpellatie wil ik herinneren aan onze opstelling, met name bij de in de afgelopen jaren gehouden debatten over de politiebegrotingen, waarin wij gepleit hebben voor een substantiële financiële vergroting van het politiebudget, uiteraard naast ook noodzakelijke verbeteringen van de doelmatigheid, waardoor de politiemensen meer en sneller bij de daadwerkelijke ordehandhaving kunnen worden ingezet. Helaas hebben wij moeten constateren dat wij voor dovemansoren hebben gesproken. Het is duidelijk dat ook het onderwerp van deze discussie in dat verband moet worden gezien. Immers, de almaar toenemende criminaliteit en de toenemende gevoelens van onveiligheid vragen om een adequaat beleid waarmee paal en perk kan worden gesteld aan die kwalijke ontwikkelingen. Het past geheel in de taak en de roeping van de overheid, de ongebondenheid der mensen in te tomen en de burgers gerust te laten leven.

Wij zijn geneigd, in te stemmen met de constatering van de minister van Binnenlandse Zaken dat de regering het zich ten opzichte van de politiewereld niet kan permitteren, het oplossen van het probleem van de politiesterke nog verder voor zich uit te schuiven. De signalen van de politieorganisaties en van de burgemeesters van de grote en middelgrote gemeenten zijn wat dat betreft duidelijk genoeg. Wij verwijzen naar de brandbrief van een groot aantal burgemeesters aan deze twee ministers. Niettemin hebben wij ons afgevraagd of het doorvoeren van die herverdelingsoperatie wel in alle opzichten gelukkig is. Ze heeft immers tot gevolg dat een groot aantal politiekorpsen drastisch zal moeten worden ingekrompen. Daar zetten wij grote vraagtekens bij, want door dat inkrimpen zullen die korpsen ook niet langer zorg kunnen dragen voor een voldoende niveau van veiligheid en ordehandhaving. Terwijl

dit niveau toch al onder het minimum gezakt is, zal het nog verder dalen. Bovendien is er een tendens van verschuiving van de criminaliteit van de steden naar het platteland en de kleinere gemeenten te constateren. Onderkennen de bewindslieden deze gevaren en zijn zij zich ervan bewust dat de criminaliteit zich door de voorgestelde herverdeling wellicht over nog meer gemeenten zal uitbreiden? Zijn de bewindslieden zich ervan bewust dat inkrimping van bepaalde korpsen zou betekenen, dat een goed preventief beleid in plaats van beloofd, bestraft wordt? Kunnen deze punten in ieder geval bij de verdere besluitvorming die gaande is, worden meegenomen?

Wij pleiten, zoals wij al zeiden, voor een zo goed mogelijke handhaving van de openbare orde. Wij zijn het daarom eens met een spoedige versterking van de zogenaamde knelpuntkorpsen. Dat mag onzes inziens niet gepaard gaan met verzwakking van de korpsen die nog niet die benaming hebben. Dat betekent uiteraard dat het budget voor de politie toch aanmerkelijk zal moeten worden verhoogd.

Ik rond af, mijnheer de voorzitter. Wij willen graag op korte termijn, gezien de op handen zijnde hoorzitting en de UCV, van de bewindslieden weten of en hoe zij de huidige knelpunten bij de politie zo spoedig mogelijk willen aanpakken. Het is, na het eerder gezegde, duidelijk dat wij bereid zijn daartoe de huidige financiële beperkingen los te laten.

□

De heer **Van der Heijden** (CDA): Voorzitter! Het woord "ik" in de politiek lijkt mij even gevaarlijk als het woord "wij", zoals collega Hermes zeer onlangs nog moest ervaren. Helemaal niks zeggen, is soms gerieflijker. Dat zou de les aan de zijde van de heer Dijkstal kunnen zijn.

Uitgangspunt voor dit debat lijkt mij de vraag: hoe zit het nu met het voorgenomen idee van de beide politieminsters om uiteindelijk aan de Tweede Kamer, eind april of begin mei, een definitief standpunt voor te leggen over een verschuiving van de rijkspolitie naar de gemeentepolitie, een interne verschuiving van de gemeentepolitie en — een element dat tot nu toe niet zo sterk benadrukt werd — het er bovendien nog bijdoen van 675 formatieplaatsen? En dat allemaal in 1992 afgerond en daarbij

klein beginnen. Als ik zeg "klein beginnen", dan slaat dat vooral op de rijkspolitie, waar in het eerste jaar 125 formatieplaatsen zouden moeten verschuiven.

Is dat geheel kansloos geworden? Op grond van de uiteenzetting van de beide bewindslieden, naar aanleiding van de vragen van de heer Stoffelen, lijkt mij dat daar geen sprake van is. Ik denk wel dat er vier kernproblemen zijn. Er is het kernprobleem van de grote steden, met name nog Rotterdam en Den Haag. Er is het kernprobleem van de grote gemeenten, waar de onderbezetting te groot is geworden. Er is het kernprobleem van de rijkspolitie, dat ons zichtbaar is gemaakt niet alleen door een brief van de minister van Justitie, maar natuurlijk ook vooral door hetgeen de rijkspolitie zelf naar buiten gebracht heeft. En er is toch ook het probleem van de kleine gemeenten, waar als het ware dezelfde zorg voor de basispolitiezorg bestaat als nu ook juist in de rijkspolitie leeft.

Voorzitter! De brief van de regering van januari is nog steeds voor de CDA-fractie een uiterst serieus stuk, ten aanzien waarvan wij in afwachting verkeren aangaande hetgeen de regering daar ten slotte definitief van maakt, gehoord hebbende de officiële organen die daarvoor zijn, alsook de meest betrokken korpsen. Ik denk dat in zo'n benadering de reactie van de minister van Justitie past die hier, als ik zijn brief goed begrijp, vooral heeft willen optreden als korpsbeheerder met, laat ik nu maar even zeggen, dezelfde zorgen als een burgemeester voor zijn korps heeft.

Minister **Korthals Altes**: Mijnheer de voorzitter! Begrijp ik dat een brief die ik aan de minister van Binnenlandse Zaken heb geschreven en die ik niet geopenbaard heb — evenmin als de minister van Binnenlandse Zaken dit, naar ik mag aannemen, gedaan zal hebben — hier toch onderwerp van de beraadslaging uitmaakt?

De **voorzitter**: Dat lijkt mij niet.

De heer **Van der Heijden** (CDA): Ik hoef mij ook niet op de brief te beroepen, want het zal duidelijk zijn dat toch die geluiden zijn doorgedrongen. Ik heb zelfs de indruk dat daar voor een deel de interpellatie over gaat.

De heer **Dijkstal** (VVD): Voorzitter! Mag ik de heer Van der Heijden vragen, of hij die brief heeft?

De heer **Van der Heijden** (CDA): Nee, na de reactie van de beide bewindslieden...

Minister **Korthals Altes**: Mijnheer de voorzitter! Ik kan de heer Dijkstal zeggen dat, gelet op wat ik uit de media heb vernomen betreffende hetgeen er in die brief staat, ik er vrij zeker van ben dat niemand anders hem heeft dan degene aan wie ik hem heb toegezonden.

De heer **Dijkstal** (VVD): Vindt u het erg als ik het aan de heer Van der Heijden vraag?

De heer **Van der Heijden** (CDA): Ik heb die brief niet.

Voorzitter! Wat mij vooral relevant lijkt, is de totaaluitkomst van de verwerking van de adviezen en daarin speelt datgene wat de rijkspolitie naar buiten heeft gebracht — daar beroep ik mij op — en waarover de minister van Justitie zich, mogelijk, al gebogen heeft, een belangrijke rol. Voor de fractie van het CDA is uiteindelijk alleen bepalend wat het standpunt van de regering, eind van deze maand en uiterlijk begin volgende maand, is. Het debat van 29 mei moet goed voorbereid zijn en er moet een degelijk standpunt zijn waarin eventueel de problemen geëtaleerd worden waarover de Tweede Kamer een oordeel kan vellen.

Ik wil nog één opmerking maken over de samenloop van de verschillende operaties bij de rijkspolitie die ook in dit debat een rol is gaan spelen. Ik kan mij die samenloop van problemen zeer goed voorstellen, maar wij moeten eraan toevoegen dat de gemeentepolitie eerder is begonnen met het verwerken van de consequenties van de Werkgroep politiebudget dan de rijkspolitie heeft kunnen doen. Dat is op dit moment voor de rijkspolitie een extra probleem geworden.

Voorzitter! Ik meen, dat de regering niet anders kan dan een begin maken met een verdeelsysteem, gebaseerd op gegevens van het PKP-rapport, zonder dit hier tot absolute wet van Meden en Perzen te verheffen. Zouden wij dit begin niet maken en zouden wij niet op die nieuwe verdeelsystematiek uitkomen,

dan is heel veel strijd van de afgelopen drie jaar voor niets geweest.

Ik wil nog een opmerking maken over de motie die de heer Stoffelen heeft ingediend. Ik denk dat wij toch dankbaar moeten zijn dat hij dit debat heeft aangespannen, want het zou een stootje in de rug kunnen zijn voor het geval de bewindslieden even het feit kwijt waren dat zij nog met een standpunt naar de Kamer moesten komen. Ik heb nu begrepen dat zij dit absoluut niet kwijt waren.

Tot slot wil ik nog reageren op de opmerkingen van de heer Dijkstal over het opheffen van de kleine korpsen, waarbij hij een suggestie in de richting van de rijkspolitie deed. Ik wil dan ook één zin voorlezen uit "Doelmatig dienstverleners", sociaal-culturele studie nr. 11 van het Sociaal en cultureel planbureau, waarin staat: uit tijdreeksgegevens over de periode 1955-1986 blijkt, dat er opvallende verschillen in produktiviteitsontwikkeling bestaan tussen de gemeentepolitie en het korps rijkspolitie. Ik zal de rest niet voorlezen, want dat is te pijnlijk.

De **voorzitter**: Ik hoorde zojuist dat de heer Van der Heijden sprak van een stootje in de rug. Ik denk dat hij een "duwtje" in de rug bedoelt.

De heer **Stoffelen** (PvdA): Voorzitter! Mag ik de heer Van der Heijden even in zijn meditatie storen? Hij beschreef zo boeiend alle kernproblemen. Het zal hem niet ontgaan zijn, uit perspublicaties en uitlatingen, ook van de heer Dijkstal, dat er in ieder geval één groot kernprobleem is bij de rijkspolitie: zodanige financiële tekorten dat als er geen geld bij komt, de basispolitiezorg ernstig wordt aangetast. De heer Dijkstal heeft, binnen de grenzen van de mogelijkheden, daarop helder gereageerd. Hij zei dat als het nodig is — de rijkspolitie heeft aangetoond dat het nodig is —, moet er geld bij. De heer van der Heijden is nog niet toe aan helderheid op dit punt?

De heer **Van der Heijden** (CDA): Ik had zelf even de indruk dat men hier al begonnen was aan het debat van 29 mei, waarbij de heer Dijkstal volstrekt consistent citeerde uit eigen werk van afgelopen december. Ik had rekening gehouden met zo'n vraag en daarom heb ik ook mijn eigen werk meegebracht. Ik heb toen acht suggesties gedaan om mee te helpen

aan de oplossing van dit probleem. De bewindslieden hebben daarop toen gezegd, dat zij die suggesties eventueel mee zouden kunnen overwegen. Ik wil die acht suggesties nu nog wel eens voorlezen, maar het is toch handiger om te verwijzen...

De **voorzitter**: Dit is geen mondelinge overleg.

De heer **Van der Heijden** (CDA): Ik kan kort zijn en verwijzen naar die UCV op pagina 2312. Het is nu niet aan de orde om al deze suggesties uit te werken.

De heer **Stoffelen** (PvdA): De voorzitter en de heer Van der Heijden weten beiden, dat ook de rijkspolitie alle waardevolle suggesties bekeken en overwogen heeft. Niettemin concludeert men dat er een groot probleem is en doet men een beroep op regering en parlement om uit te spreken of men bereid is die problemen al dan niet op te lossen. Niemand is geholpen met uitsluitend verwijzen naar citaten uit het verleden.

De heer **Van der Heijden** (CDA): Het gaat er nu om dat de regering ons een stuk stuurt waarin staat wat er moet gebeuren op basis van haar brief van januari, nu er in de voorconsultatie geplande periode van alle kanten problemen zijn opgedoken. Ik spoor de regering aan, een dergelijk stuk aan de Kamer te sturen en als dat er is, zet ik heel graag de discussie voort.

□

Minister **Korthals Altes**: Mijnheer de voorzitter! Ik was eerlijk gezegd verbaasd toen de heer Stoffelen de antwoorden die ik gegeven heb, samenvatte met de mededeling dat ik bezig zou zijn geweest of een poging zou hebben gedaan om het gerucht uit de wereld te helpen dat er bij de rijkspolitie financiële problemen zijn. Hij zei dat ik dat zou hebben afgedaan als een hinderlijk misverstand.

Het tegendeel is waar: er is geen sprake van dat dat een hinderlijk misverstand is; het is buitengewoon hinderlijk, maar geen misverstand. Ik heb vandaag gezegd en voor de goede orde zal ik het herhalen, dat sinds de verschijning van het rapport — waarmee ik in die context het rapport van de Werkgroep politie-

Minister Korthals Altes van Justitie aan het woord, naast hem minister Van Dijk van Binnenlandse Zaken

budget bedoelde — het beeld in een aantal opzichten veel slechter is geworden. In dit verband zij erop gewezen, zo heb ik vanmiddag gezegd, dat de Werkgroep politiebudget er nog van uitging dat voor de inconvenientenregeling een bedrag van 270 mln. toereikend zou zijn, terwijl de regeling die uiteindelijk tot stand is gekomen, een bedrag van circa 320 mln. zal vergen. Ik wees er vanmiddag bij wijze van voorbeeld op dat het bedrag, benodigd voor de betaling van de beveiligingsorganisatie die fouilleringswerkzaamheden op Schiphol verricht, inmiddels al wel van de begroting van Justitie is verdwenen, maar dat er nog wel kosten worden gemaakt, omdat het wetsontwerp dat beoogt de verantwoordelijkheid voor de fouillering bij de luchthaven te leggen, nog niet door de Eerste Kamer is aanvaard.

Ook in het rapport van de Werkgroep politiebudget zelf zijn al een aantal factoren genoemd, die de financiering van de politie onder hoge druk plaatsen. Ook dat heb ik vanmiddag gezegd. Er is dus geen enkele reden en geen enkele aanleiding om mij ervan te betichten dat ik de zaak heb willen bagatelliseren.

Waar ik vanmiddag wel bezwaar tegen heb aangetekend, is de gedachte dat ik, als eerste ondertekenaar van de Politiewet nota bene,

te kort zou schieten in mijn taak, mijn verantwoordelijkheid te nemen voor de gehele Nederlandse politie. Ik heb dus vanmiddag in alle duidelijkheid gezegd, in antwoord op de vragen zoals ze waren gesteld — niet gestelde vragen heb ik niet beantwoord — dat de minister van Binnenlandse Zaken en de minister van Justitie die verantwoordelijkheid zeer duidelijk als een gezamenlijke verantwoordelijkheid zien. Waarbij niemand het mij euvel zal duiden dat juist vanwege het element van de criminaliteitsbestrijding — want dat is de voornaamste reden waarom er een tweevoudige verantwoordelijkheid is voor het Nederlandse politiebesteding in dit land — het mijn allergrootste aandacht heeft dat ervoor gezorgd wordt dat de politie in ons land zodanig is verdeeld dat, overeenkomstig de tekst van het regeerakkoord, juist die criminaliteitsbestrijding voldoende aandacht kan krijgen.

De heer **Stoffelen** (PvdA): Voorzitter! Met mijn opmerking over dat misverstand, doelde ik bovenal op het misverstand dat beide ministers het hartgrondig oneens waren. Overigens is wel aan de minister gevraagd, een overzicht te geven van alle financiële problemen. De minister heeft wel een aantal voorbeelden genoemd, maar in de kranten en in de rapportage van de

rijkspolitie worden veel problemen opgesomd. Ik zou dus graag van de minister de omvang en de ernst van die problemen vernemen.

Minister Korthals Altes: De ernst van de problemen laat zich raden wanneer ik een aantal van deze cijfers noem. De rubrieken waaronder de problemen vallen heb ik wel vanmiddag uitputtend genoemd. Dat zijn namelijk het uitvoeren van de maatregelen die voorgesteld zijn door de Werkgroep politiebudget, het uitvoeren van de maatregelen die nodig zijn om de totale inconvenien-tenregeling te dekken, het probleem, waarmee de justitiebegroting als zodanig is geconfronteerd, van de kosten samenhangend met de foullering op Schiphol, waaronder uiteraard ook dat deel van de justitiebegroting te lijden heeft dat voor de politie bestemd is, net als andere. Het is duidelijk dat een oplossing van de problematiek binnen één budget ten koste gaat van het aantal hoofden. Ik verwijs hierbij naar de discussie die hier op 15 december is gevoerd naar aanleiding van het voorlopige regeringsstandpunt. Een herverdeling van de politie in Nederland brengt volgens berekeningen die hiervoor zijn gemaakt en volgens maatstaven die zijn uitgewerkt in het PKP-rapport — en die voor Alphen aan de Rijn dezelfde zijn als voor andere gemeenten — een verschuiving met zich van de sterkte van de rijkspolitie naar de sterkte van een aantal gemeentelijke korpsen. Nu is dit geen papieren operatie en het moet ook geen papieren operatie worden. Dit betekent dus niet dat het een eenvoudige verschuiving van budgetten is. Het moet zodanig kunnen worden uitgevoerd dat ook daadwerkelijk de sterkte van de groeikorpsen gaat toenemen. Als het budget van de krimpkorpsen — waaronder dat van de rijkspolitie — afneemt, moet daar dus daadwerkelijk de sterkte verminderen.

De minister van Binnenlandse Zaken en ik hebben afgesproken en aan de politievakorganisaties toegezegd dat er van gedwongen overplaatsingen geen sprake kan zijn. Dit betekent dat het verloop van alle operaties gezamenlijk moet plaatsvinden binnen "het natuurlijk verloop". Als je ervan uitgaat dat alle maatregelen binnen het natuurlijk verloop plaatsvinden, houdt dat onvermijdelijk een zekere concurren-

tie in tussen de verschillende doelstellingen die bereikt worden. Het betekent ook onvermijdelijk dat wij in gezamenlijk overleg tot een prioriteitenstelling moeten komen. Hierover heeft de Kamer vandaag zeer duidelijke mededelingen gedaan. Bij de bespreking van de voorstellen van de Werkgroep politiebudget is dat evenzeer gebeurd. Een prioriteit is ook dat een overeengekomen inconvenien-tenregeling betaald moet worden uit de middelen die wij daarvoor hebben gewaarmerkt binnen de begroting.

Er mag dus geen enkel misverstand bestaan over het feit dat ik mij ten volle bewust ben van een zeer grote financiële problematiek bij een belangrijk deel van de Nederlandse politie. Dat is aanleiding geweest tot voorstellen als die van de Werkgroep politiebudget. Ik ben mij ook ten volle bewust van een grote problematiek binnen de Nederlandse politie, waar het gaat om de sterkteverdeling. Dat is aanleiding geweest tot het rapport van de PKP. De minister van Binnenlandse Zaken en ik moeten gezamenlijk een oplossing vinden binnen het gestelde politiebudget. Om misverstanden te voorkomen, wijs ik er nogmaals op dat het politiebudget in zijn totaliteit in de afgelopen jaren is toegenomen. Wij moeten elkaar dus niet aanpraten dat dit kabinet maar raak bezuinigd heeft, zelfs op de politie. Er is wel degelijk een groei geweest van het politiebudget. In de periode van het kabinet-Lubbers I was er zelfs een groei in de sterkte.

De heer Stoffelen heeft nadrukkelijk gevraagd of het kabinet van mening is dat de herverdeling noodzakelijk is en dat die in drie jaar moet plaatsvinden. Mijn antwoord hierop luidt dat wij — en met ons het kabinet — van mening zijn dat de herverdeling noodzakelijk is. Wij hebben een voorlopig regeringsstandpunt neergelegd, waarin ook een tijdpad is aangegeven. Wij zijn wel gehouden — zoals de heer Dijkstal terecht opmerkte — om adviezen die worden gevraagd over het regeringsstandpunt ook nauwkeurig te bestuderen. Op basis van die adviezen moet een definitief regeringsstandpunt worden bepaald. Dat definitieve regeringsstandpunt zal aan de Kamer worden aangeboden. Op dat moment worden beslissingen genomen. Er moeten nu niet tussentijds deelbeslissingen of deeltoezeggingen worden afgedwon-

gen. Hiermee zou de noodzakelijke evenwichtigheid van het beleid geweld worden aangedaan. Als gemeentelijke korpsen of het korps rijkspolitie door de aanslag die op de sterkte wordt gedaan in moeilijkheden komen, waardoor opvang binnen het natuurlijk verloop binnen de gestelde periode niet mogelijk is, dan zal de minister van Binnenlandse Zaken op grond van zijn verantwoordelijkheid voor de politie — die gelijk is aan die van mij — ongetwijfeld bereid zijn om met mij gezamenlijk tot een oplossing te komen. Dat is de weg waarlangs wij gezamenlijk zijn gekomen tot een voorlopige standpuntbepaling over het rapport van de PKP. Op diezelfde wijze zullen wij gezamenlijk komen tot een standpuntbepaling naar aanleiding van de adviezen die dat voorlopige standpunt heeft uitgelokt. Die adviezen zijn niet allemaal eensluidend. Er zijn 44 gemeenten die een gezamenlijke brief hebben geschreven en alle andere hebben, bij wijze van spreken, afzonderlijk gereageerd.

De heer Wolffensperger verwijt mij dat ik te zeer zou optreden op grond van mijn hoedanigheid van beheerder van het korps rijkspolitie. Daar wil ik toch ten scherpste tegen protesteren. Ik pas ervoor in de media of door leden van de PKP bewust, nog voor de discussie begonnen is, op het verkeerde been gezet te worden, als zou ik mij door een soort van onvolgroeid chauvinisme laten leiden ten behoeve van de rijkspolitie en mijn veel serieuzere taak van minister van Justitie op dat punt verwaarlozen. Ik heb vandaag niet voor niets in mijn antwoord zeer uitdrukkelijk vooropgesteld, dat ik mij uiteraard laat leiden door het belang van de Nederlandse politie als orgaan waarvan de overheid zich bedient in haar taak om de criminaliteit te bestrijden. Dat is in het huidige tijdsgewricht een zware en buitengewoon moeilijke taak. Het is mij volstrekt duidelijk — op dat punt heb ik het regeerakkoord dan ook nooit voor één millimeter betwist — dat een betere verdeling van de Nederlandse politie nodig is. Ik heb ook nooit voor één millimeter betwist, dat het dan gaat om een herverdeling van de Nederlandse politie als geheel. Het zou volkomen fout zijn om van het gemeentelijke politiekorps in de gemeente X of Y wel te verlangen dat het sterkte inlevert ten behoeve van de korpsen die moeten groeien en, als de gegevens uitwijzen

dat het korps rijkspolitie in die onderlinge verdeling mensen zou moeten overhevelen, dat daarbuiten te stellen.

Dat gezegd hebbend, meen ik dat het korps rijkspolitie evenals elk ander gemeentelijk politiekorps van zijn beheerder mag vragen dat hij oog heeft voor de gerechtvaardigde wensen op het punt van sociaal beleid, op het punt van kunnen functioneren, op het gebied van materiële voorzieningen, en dergelijke. In de adviesperiode reageer ik op exact dezelfde wijze als alle andere korpsbeheerders door ook een brief te schrijven op het moment dat de minister van Binnenlandse Zaken terugkeert en terstond de taak wil aanvatten om het definitieve regeringsstandpunt van zijn kant voor te bereiden. Het is onzinnig om op grond van het feit dat die brief voor een deel uitlekt — ik geloof dat niemand hier de volledige tekst ter beschikking heeft — conclusies te trekken in de zin als zou ik mij hebben laten leiden door motieven die enige afkeuring zouden verdienen. Neen, dat is volstrekt niet het geval. Eerlijk gezegd ben ik blij dat de heer Wolffensperger deze opmerking heeft gemaakt, omdat zij mij de gelegenheid geeft, mijn positie hier volstrekt duidelijk te maken. Ik sta hier als ondertekenaar van de Politiewet, als verantwoordelijk voor de hele Nederlandse politie, daarmee ook verantwoordelijk voor de herverdelingsoperatie. Daarnaast heb ik inderdaad ook een taak die men nu niet moet aanvatten om mij op het verkeerde been te zetten. Ik ben waarlijk in de loop der jaren wel iets volwassener geworden dan dat ik mij door dat soort onvolwassen overwegingen zou laten leiden.

De heer **Wolffensperger** (D66): De minister wordt altijd wat persoonlijk als hij zich aangevallen voelt. Ik vind dat niet prettig, maar ik ga eraan voorbij. De door hem gewraakte zin strekte alleen tot betoog van mijn conclusie, dat alle andere korpsbeheerders, die de minister aanhaalt, niet verantwoordelijk zijn voor een WPB-operatie. Alleen deze ene korpsbeheerder is dat wel. Dat maakt verschil.

Minister **Korthals Altes**: Mijnheer de voorzitter! Ik denk dat ik alle redenen had om het duidelijk uiteen te zetten. Ik hoop dat anderen het beter hebben kunnen volgen. Ik ben mij er

namelijk volstrekt van bewust — ik heb dat ook in alle toonaarden uiteengezet — dat ik die verantwoordelijkheid heb. Ik stel die verantwoordelijkheid ook primair. Het is echter niet zo dat er een plaatsvervangend korpsbeheerder is die dan wel even de taak van de minister van Justitie waarneemt op het ogenblik dat er over het korps rijkspolitie moet worden gesproken. Dat doet ook de algemeen inspecteur niet. Dat doet de minister van Justitie. Als die zo "onwils" zou zijn om de minister van Binnenlandse Zaken er niet op te wijzen dat zo'n aantal concurrerende operaties te zamen tot grote moeilijkheden leidt, dan zou hij volstrekt in zijn taak te kort schieten. Dan zou de minister van Binnenlandse Zaken hem na afloop terecht verwijtend kunnen vragen: waarom heb je me dat niet gezegd? Dat zou er namelijk op neerkomen dat ik de minister van Binnenlandse Zaken zou zeggen: wij gaan nu samen de PKP-operatie op touw zetten; wij weten precies hoe alle korpsbeheerders erover denken en daar proberen wij rekening mee te houden, maar over dat ene vooralsnog betrekkelijk grote korps tasten wij verder in het duister. Dat zou toch een volstrekt onzinnige aanpak zijn.

De heer **Stoffelen** (PvdA): Voorzitter! Begrijp ik het goed dat het onjuist is om te stellen dat de minister in die brief gezegd heeft dat uitstel geboden is? Ik heb die brief niet. Daarom moet ik het zo vragen.

Minister **Korthals Altes**: Mijnheer de voorzitter! Het is zo dat ministers bevoegd zijn om met elkaar te corresponderen en dat die correspondentie niet in de openbaarheid behoeft te komen. Er is in die brief een groot aantal punten genoemd. Daarin is onder andere gesteld — ik meen dat de heer Van der Heijden dat heel duidelijk heeft gezegd — dat, doordat de rijkspolitie pas later kon beginnen met de verwerking van de WPB-maatregelen, de samenloop op dit moment uitzonderlijk moeilijk is voor het korps rijkspolitie. De brief gaat inderdaad over het stellen van bepaalde prioriteiten. Ik ben daar vanmiddag in mijn eerste antwoord ook duidelijk op ingegaan. Ik heb toen gezegd: "In een brief aan mijn ambtgenoot van Binnenlandse Zaken heb ik op een aantal aspecten die bij het bepalen van het definitieve standpunt een rol spelen, geweest.

Tot die aspecten behoort ook de samenloop van verschillende grote operaties in één en dezelfde periode. Zoals reeds gezegd, handel ik bij het bepalen van mijn standpunt op grond van mijn verantwoordelijkheid voor de gehele Nederlandse politie, zoals deze onder andere in de Politiewet is verankerd. Daarnaast dien ik tevens aan mijn verantwoordelijkheid voor het beheer van het korps rijkspolitie inhoud te geven."

Ik kan daar op dit moment niet op vooruitlopen, nu het overleg over de ingekomen adviezen en de gevolgen van andere randvoorwaarden, zoals de afspraak met de vakorganisaties dat niet van gedwongen overplaatsingen tussen korpsen sprake zal zijn, nog gaande is. Ik dacht dat ik deze vraag daarmee voor dit moment uitputtend had beantwoord.

De heer **Stoffelen** (PvdA): Voorzitter! Voordat er een misverstand over ontstaat, wil ik even zeggen dat wij die discussie niet in het openbaar begonnen zijn. Het was de minister van Binnenlandse Zaken die zo'n prachtige rede hield. Hij uitte heel interessante teksten in Den Haag Vandaag. Het was collega Dijkstal die daar begrijpelijkerwijze heel adequaat op reageerde. Daarbij werd gesproken over een brief. Het valt ons toch niet kwalijk te nemen dat wij daar kennis van nemen en ons afvragen wat er aan de hand is?

Minister **Korthals Altes**: Mijnheer de voorzitter! Ik denk dat het minder op mijn weg ligt om daarop in te gaan, maar ik luister altijd wel goed. Ik heb de minister van Binnenlandse Zaken vanmiddag horen zeggen dat hij de Nederlandse politie toesprak, toen hij bezig was in Schiedam. Wat dat betreft, geloof ik dat de heer Stoffelen nu toch ongelijk heeft.

De heer **Stoffelen** (PvdA): Het was ook voor u een opluchting, begrijp ik.

Minister **Korthals Altes**: Neen, opgelucht ben ik helemaal niet. Ik ben juist aan het uiteenzetten dat degenen die op dit ogenblik de alarmklok horen over de situatie bij de rijkspolitie, dat juist horen. Daarover heb ik dan ook uitvoerig gesproken, zowel intern als extern, onder andere met de politievakorganisaties.

De heer Leerling heeft daar ook naar gevraagd. Hij heeft gezegd dat ik met één mond moet spreken.

Welnu, ik heb mijn mond al die tijd stijf gesloten gehouden, dus ik denk niet dat de heer Leerling wat dat betreft, hoeft te klagen. Ook noemde hij het met één pen schrijven. Ik moet zeggen dat ik nooit begrepen heb dat dit zou moeten. Wel als ik brieven schrijf naar de openbaarheid, maar niet wanneer ik brieven schrijf die bestemd zijn voor onderling overleg binnen het kabinet.

De adviezen zijn, voor zover ik dat kan bezien, allemaal binnen. Je weet natuurlijk nooit wat er nog komt, maar ik moet zeggen dat de brieven in groten getale zijn binnengestroomd omstreeks de eerste april. De meeste adviesorganen en adviserende instanties hebben zich keurig aan het, overigens krappe, tijdschema gehouden.

Ik neem nota van de opvatting dat het aantal van 36,2 man te laag is. Het is wel een punt waar wij van uit zijn gegaan. Wat het materieelbeheer betreft, wijs ik op de WPB-operatie.

Ik heb in het algemeen met instemming geluisterd naar hetgeen de heer Dijkstal heeft gezegd over het serieus nemen van de inspraak. Hij stelt ook vast dat er een cumulatie is van problemen. Hij vraagt of wij de grenzen naderen. Ja, dat laatste zou ik op zijn minst kunnen bevestigen. Wij zullen inderdaad ook bekijken wat we kunnen doen met zijn suggesties om te bezien in hoeverre er binnen de regio's verschuivingen mogelijk zijn. De overige suggesties van de heer Dijkstal vind ik te verstrekkend om daarop in te gaan. Ik denk dat het beter is om het eindrapport af te wachten.

De heer Van Dis bepleit een substantiële verhoging van het politiebudget en hij denkt dat hij voor dovemansoren heeft gesproken. We hebben de heer Van Dis altijd heel goed, luid en duidelijk gehoord, maar in overdachtelijke zin heeft het er misschien wel eens op geleken dat het voor dovemansoren was. Dat komt omdat wij gebonden zijn aan een regeerakkoord. Het regeerakkoord ging, zoals gezegd, ervan uit dat er geen sprake was van een substantiële verhoging van het politiebudget. Maar in het regeerakkoord zijn toch wel zeer aanzienlijke bedragen uitgetrokken voor justitie en politie, die in goed overleg tussen de minister van Binnenlandse Zaken en mij voor een groot deel zijn toegeleid naar de politie. Dat is ook gebeurd met de begrotingspost die inmiddels onder de naam "Kosto-

gelden" in allerlei officiële staatsstukken staat vermeld. Die bedragen zijn, hoewel krachtens de inhoud van de motie-Kosto bestemd voor justitie en politie, ook in overleg tussen mijn ambtgenoot en mij in hun geheel naar de politie gevloeid.

Daartegenover heeft echter gestaan dat het regeerakkoord ervan uitging dat er toch een aanzienlijke personeelsreductie zou plaatsvinden bij de politie, omdat de politie ongelukkigwijze niet was uitgezonderd van de afslankingsoperatie. Ik hoef dat hier, zo dacht ik, toch niet meer uittentreuren te herhalen. Die afslankingsoperatie is wat de politie betreft in zeer aanzienlijke mate gemitigeerd omdat het kabinet, anders dan de opstellers van het regeerakkoord, tot de slotsom is gekomen dat het niet verantwoord zou zijn om, hoe belangrijk de afslankingsoperatie als zodanig ook was, die van toepassing te doen zijn op de politie. Wanneer men komt aan ons adres met verwijten op dit punt, dan wijs ik die verwijten af. Dat neemt niet weg dat ik dat niet uitgelegd wens te zien als het bagatelliseren van de problematiek bij de politie. Ik heb al gezegd dat die problematiek er is.

Ik heb het daarom extra betreurd dat het in een aantal berichten die begin maart zijn verschenen, leek alsof een volstrekt onverantwoord uitgavenbeleid werd gevoerd bij het korps rijkspolitie en alsof wij voor een aantal landelijke bevoegde diensten, zoals de Algemene verkeersdienst, maar dure auto's kochten en dergelijke. We hebben dat allemaal gelukkig met degenen die met die berichten zijn gekomen, kunnen bespreken en we hebben kunnen uitleggen dat daar geen sprake van geweest is. Het is dus niet zo dat er grote aantallen Porsches en dergelijke zijn gekocht. Het is wel zo dat we met een aantal meerjarencontracten werken en dat op basis van zo'n meerjarencontract ook in 1988 nog een klein deel, een veel geringer aantal dan wat daarover in de kranten gestaan heeft, aan nieuw materieel is geleverd. Het probleem is juist dat wij ingevolge de WPB-operatie veel meer nieuw materieel zouden moeten aanschaffen, maar dat wij jammer genoeg niet in staat zijn, voldoende materieel aan te schaffen. Wij hebben de overtuiging kunnen overbrengen dat het beheer bepaald niet op een onverantwoorde wijze plaatsvindt. Aangezien het

beheer nu geheel gedeconcentreerd is bij de districten, bemoeilijkt dit echter wel de administratie van het geheel. Dit hebben wij heel bewust nagestreefd, juist om ook het korps rijkspolitie een gelijkwaardige plaats te kunnen bieden in regionaal samenwerkende Nederlandse politie. Ik spreek, met de heer Dijkstal, de hoop uit dat het misschien juist door dat regionale kader mogelijk is, een aantal van de nu zeer duidelijke knelpunten bij het gelijktijdig uitvoeren van deze operaties, op te lossen. Maar wij dienen daarvoor wel de tijd te krijgen.

Ik hoop dat er in het vervolg minder ongerichte lekkages zullen zijn.

□

Minister Van Dijk: Voorzitter! De heer Stoffelen stelde mij twee vragen. De eerste was, of ik kon bevestigen dat er de komende weken overleg zal plaatsvinden tussen Binnenlandse Zaken en Justitie over deze problematiek. Het antwoord daarop is natuurlijk: ja, en niet alleen in de komende weken, want dit overleg is reeds gaande. Het is toch onvoorstelbaar dat over een voorlopig regeringsstandpunt — dat nu wordt onderworpen aan een uitgebreide adviesronde — en over de uiteindelijke vormgeving van het definitieve standpunt geen overleg tussen de beide departementen meer zou plaatsvinden? Uit het antwoord van de minister van Justitie heeft de heer Stoffelen kunnen afleiden hoe urgent wij dit overleg vinden. Zelfs als een bewindsman een week met vakantie is, wacht de minister van Justitie niet tot deze terug is. Hij pakt dan desnoods de pen om te zorgen dat het overleg doorgaat als die bewindsman terugkomt van vakantie en hij zelf weggaat. Ik begrijp dan ook de vraag van de heer Stoffelen niet. Er vindt al intensief overleg plaats en in de komende weken zal dat natuurlijk ook gebeuren.

De heer Stoffelen (PvdA): De minister is zo intelligent dat ik niet kan aannemen dat hij de vraag niet begrepen heeft.

In een interview met Den Haag Vandaag werd gesteld dat er hevige onenigheid was. In dat verband heeft minister Van Dijk geantwoord: ja, daar gaan wij de komende weken eens over praten. Ik vroeg daarom, natuurlijk doelend op de onenigheid,

Van Dijk

hoe dit nu zat. Ik heb geprobeerd, na te gaan of van harte gezegd kan worden dat er geen centje pijn is, er geen onenigheid bestaat, de beide bewindslieden het gewoon eens waren en het om het normale overleg ging. Mijn vraag was dus of de bewindslieden het eens zijn en het alleen gaat over de vraag, hoe binnen zeer beperkte tijd het definitieve standpunt bereikt moet worden. Of is het doel van het overleg het overbruggen van grote verschillen van mening?

Minister **Van Dijk**: Het overleg heeft als doel het afleggen van de route tussen een voorlopig en een definitief standpunt. De minister van Justitie en ik bevinden ons op het ogenblik op die weg. Ik nodig de heer Stoffelen uit — ook naar aanleiding van hetgeen de geachte afgevaardigden Van der Heijden en Dijkstal hebben gezegd — om ons wat tijd te geven. Het juiste moment waarop wij met de Kamer van gedachten kunnen wisselen, is het moment waarop wij het definitieve standpunt op papier hebben gezet. Geef ons dus wat tijd om een goed uitgewerkt definitief regeringsstandpunt te bepalen, nadat wij hebben geluisterd naar de adviezen die zijn binnengekomen.

De heer **Stoffelen** (PvdA): Het verschil is alleen dat wij niet in Schiedam hebben gesproken en de minister wel.

Minister **Van Dijk**: Dat begrijp ik niet, maar misschien ligt dit — in de terminologie van de heer Stoffelen — aan een gebrek aan intelligentie. Vanaf het moment dat het voorlopige regeringsstandpunt naar buiten kwam en ik mijn eerste persconferentie daarover heb gehouden, ben ik op pad gegaan en ik zal dat ook blijven doen, om de noodzaak en de urgentie van de PKP-operatie naar voren te brengen en uit te leggen waarom het voorlopige regeringsstandpunt is zoals het is. Dat doe ik in korpsen die moeten inleveren en dat doe ik ook in korpsen die er wat bij krijgen. Daar is de boodschap niet zo moeilijk. De strekking van mijn toespraak tot de Schiedamse politie was niet anders. Wat daarin tot uitdrukking kwam, was uitleg van wat het kabinet in het voorlopige regeringsstandpunt naar buiten had willen brengen. Er ligt hier inderdaad een probleem en het kabinet is van plan, dat probleem aan te pakken. Ik

leg uit aan iedereen die luisteren wil, wat het voorlopige regeringsstandpunt inhoudt.

De heer **Stoffelen** (PvdA): Nu even in alle ernst, laten wij aannemen dat gewoon verkeerd is begrepen wat u in Schiedam heeft gezegd. 's Avonds werd u daarover ondervraagd. Er werd gevraagd of er grote onenigheid was. Waarom heeft u toen niet gezegd dat het een misverstand was dat er grote onenigheid was en dat u zich helemaal niet had gericht tot de minister van Justitie? Waarom heeft u toen niet uitgelegd wat u zoëven zei? U kunt toch niet aannemen dat iedereen die u heeft gehoord in volstrekte dwaling verkeerde, dat u alleen dezelfde rede hield die u altijd hield, dat er echt pais en vree was en dat er niets aan de hand was? Het kost mij buitengewoon veel moeite om te geloven dat die mensen dat allemaal verkeerd hebben begrepen.

Minister **Van Dijk**: Het enige wat ik in mijn toespraak in Schiedam en in het interview naar voren heb willen brengen en naar voren heb gebracht, want dat was de strekking van mijn woorden, was dat ik de noodzaak en de urgentie van het probleem herbevestigde. Als zich moeilijkheden voordoen — en dat kan want, zoals ik zei, er is een heel traject tussen voorlopig standpunt en definitief standpunt — dan moeten die worden opgelost. Dat brengt ons niet van het hoofduitgangspunt af. Dat was de strekking van mijn interventie. Vastberadenheid is er dus ook van de kant van het kabinet. Daarover kan men het voorlopige standpunt van de regering nalezen. Hier ligt een probleem waar wij niet omheen kunnen lopen in deze periode.

Dat is ook een antwoord op de vraag van de heer Dijkstal, of ik op 10 april alle adviezen al had gelezen, zodat ik zoiets kon zeggen. Ik moet zeggen dat ik vrijwel alle binnengekomen adviezen inderdaad heb gelezen en er zijn er heel wat binnengekomen. Ik kan zeggen dat ik geen advies heb gezien waarin het niet noodzakelijk wordt geacht om iets aan deze problematiek te doen in de komende periode. Ik heb geen advies gezien dat de problematiek die er ligt, ontkent. Er komen natuurlijk veel verschillende adviezen binnen die ingaan op de wijze van aanpak, maar ik denk dat er op dat punt geen verschil van mening is. De minister van Justitie heeft ook bevestigd dat

dit een probleem is dat wij moeten oplossen.

De heer Stoffelen zei dat wij ons niet alleen moeten concentreren op de PKP-operatie, omdat er een samenhang is met andere operaties. Dat is inderdaad het geval. De minister van Justitie heeft dit duidelijk uiteengezet. Wat alles bindt in het beleid op het gebied van de politie, is de gemeenschappelijke begroting waaruit het moet worden betaald. Een ander punt van samenhang heeft de minister van Justitie ook duidelijk laten zien. Het beleid moet kunnen binnen een verloop van sterkte dat voldoet aan sociale eisen. Naar die samenhang is natuurlijk gekeken. Het zou onverantwoordelijk zijn, wanneer de regering met een standpunt kwam, waarin die samenhang niet in de gaten werd gehouden. Deze zaken bekijken wij in onderling verband.

De heer Wolffensperger is zeer indringend ingegaan op de politiebegroting. Hij heeft, als ik hem goed heb begrepen, gezegd dat de kern van het probleem zit in de geringe omvang van het budget en dat niet binnen hetzelfde budget kan worden herverdeeld. Daarom was ik ook zo blij dat in het standpunt waartoe het kabinet in januari is gekomen, het strikte uitgangspunt dat het absoluut budgettair neutraal moet verlopen, is losgelaten. Er zijn extra middelen ter beschikking gesteld om deze operatie goed te doen slagen. Ik zeg dit ook aan het adres van de heer Van Dis, die zeer moeilijk aankijkt tegen het feit dat, zoals hij het stelt, een groot aantal korpsen zeer substantieel moet inkrimpen. Voorzitter! Dat zou zo zijn als de voorstellen van de werkgroep onverkort zouden worden uitgevoerd bij een gelijkblijvend budget. Echter, het effect van de verruiming van de budgettaire middelen voor deze operatie is onmiddellijk geweest dat de inkrimping van korpsen zeer substantieel kon worden teruggebracht. Daarmee is dit probleem teruggebracht tot proporties die maar een gedeelte zijn van wat ze aanvankelijk waren.

De heer **Stoffelen** (PvdA): Is mijn conclusie juist dat die verruiming van het budget betrekking heeft op de volgende kabinetsperiode?

Minister **Van Dijk**: Jazeker; de middelen die worden toegevoegd,

Van Dijk

hebben betrekking op de jaren 1991 en 1992.

De heer **Van der Heijden** (CDA): Zoals ook in de stukken staat!

De heer **Stoffelen** (PvdA): Zeker, maar dan moet men niet doen alsof dat nu al gebeurt.

Minister **Van Dijk**: Voorzitter! Ik heb niet de indruk gewekt dat het nu gebeurt. Ik heb gesproken over de uitvoering van het gehele project en men weet dat het om een drie- tot vierjarige periode gaat. In die periode is substantieel soelaas geboden op het punt van de financiën op een zodanige wijze dat de krimp zeer aanzienlijk kan worden teruggebracht. Toch blijft het woekeren met de beschikbare middelen.

Op de opmerkingen die de heer Leerling heeft gemaakt over mijn uitspraken, ben ik al ingegaan. Hij vraagt mij of alle adviezen al binnen zijn. Voorzitter! Dat weet ik niet, maar de minister van Justitie heeft er al op gewezen dat degenen die moeten adviseren vrij snel hebben gereageerd. In elk geval is een groot aantal adviezen binnen. Wij zijn thans bezig met de analyse daarvan en zullen ervoor zorgen dat in het definitieve regeringsstandpunt op die adviezen wordt gereageerd. Daarmee kan duidelijk worden hoe wij met die adviezen zijn omgegaan.

De heer Leerling zegt dat, waar krimp plaatsvindt en sterkte nederwaarts wordt bijgesteld, dit moet worden gemotiveerd. Voorzitter! Ik wijs hem erop dat de motivering voor deze gehele operatie is gelegen in de meting van de werkdruk en het daarop gebaseerde rapport.

De heer Dijkstal heeft een aantal suggesties gedaan en met de minister van Justitie zou ik willen zeggen: laten wij dit verder bezien tijdens het debat in mei. Ik zeg de heer Dijkstal toe dat ik bij die gelegenheid ook duidelijkheid zal verschaffen over de motie waarover hij sprak. Wij willen deze motie bezien in het kader van de PKP-operatie en zullen een en ander presenteren in de vorm van een totaalplan.

Ik kan ten slotte de heer Van der Heijden de verzekering geven dat wij er alles aan doen om ervoor te zorgen dat de vele vragen die met betrekking tot deze problematiek zijn gerezen, bij het presenteren van het definitieve standpunt duidelijk worden beantwoord. Ik vind dat dat

het beste kader is om met elkaar over deze zaken te discussiëren.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik dank de ministers voor de verstrekte inlichtingen.

Ik stel voor, dinsdag te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

Sluiting 18.10 uur.

Lijst van ingekomen stukken, met de door de voorzitter ter zake gedane voorstellen:

1. een Koninklijke boodschap, ten geleide van het wetsvoorstel Goedkeuring van het op 28 januari 1981 te Straatsburg tot stand gekomen Verdrag tot bescherming van personen met betrekking tot de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens (Trb. 1988, 7) (21093).

Deze Koninklijke boodschap, met de erbij behorende stukken, is al gedrukt en rondgedeeld;

2. de volgende brieven:

- twee, van de minister van Justitie, te weten:
 - een, over huwelijksvermogensrecht (19622, nr. 13);
 - een, over voorlichting aan kinderen over hun afstamming (20706, nr. 5);
 - een, van de staatssecretaris van Financiën, over het fiscale wetgevingsprogramma (20800-IXB, nr. 41);
 - een, van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, over herstructurering van het migratiebeleid (20707, nr. 5);
 - een, van de Commissie voor de rijksuitgaven, over de inrichting van begrotingshoofdstukken (20392, nr. 12);
 - een, van het lid Herfkens, over de schuldenproblematiek (20428 (R1344) en 20690 (R1355), nr. 12).

Deze brieven zijn al gedrukt en rondgedeeld;

3. de volgende brieven e.a.:

- een, van de staatssecretaris Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieuhygiëne, ten geleide van een RAVO-adviesaanvraag;

een, van de staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur, over de veiligheid in voetbalstadions.

De voorzitter stelt voor, deze brieven niet te laten drukken en voor kennisgeving aan te nemen. Kopie is gezonden aan de betrokken commissies;

4. de volgende brieven:

- een groot aantal, over bezuinigingen MDGO;
- een groot aantal, over zure regen;
- een groot aantal, over euthanasie;
- een, van het actiecomité gezondheidszorg Midden-Brabant, over 5% voor verpleegkundigen.

Deze brieven liggen op de griffie ter inzage.

69-5882